

Besleme Problemlerini Tarama Arac?

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Besleme Problemlerini Tarama Arac?*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17587>

Özet

Beslenme Problemlerini Tarama Arac? (STEP), orijinal olarak yabancı dilde geliştirilmiş bir ölçeğin Türkçe'ye uyarlamasıdır. Bu ölçek, özellikle **Otizm Spektrum Bozukluğu (OSB)** tanısı almış çocuklarda yaygın olarak görülen beslenme güçlüklerinin ve ilgili davranışsal sorunların sistematik bir şekilde taranması ve değerlendirilmesi amacıyla kullanılmaktadır. Ölçek, 23 madde ve 5 alt boyuttan oluşmakta olup, Türk kültürü ve diline uygun olarak psikometrik açıdan incelenmiş ve geçerliliği kanıtlanmıştır.

Ölçeğin adaptasyon çalışması, hedef popülasyonda beslenme sorunlarının doğası ve şiddetini belirlemeyi, böylece erken müdahale programlarının planlanmasına katkı sağlamayı amaçlamaktadır. Elde edilen bulgular, aracın Türk çocuklarında beslenme problemlerini ölçmek için güvenilir ve geçerli bir araç olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler

Beslenme Problemleri, **Otizm Spektrum Bozukluğu**, STEP, Ölçek Uyarlaması, Psikometrik Özellikler, Çocuk Gelişimi, Davranış Problemleri.

Yazarlar

B F Meral, A Fidan.

Amaç

Besleme Problemlerini Tarama Aracı'nın temel amacı, **Otizm Spektrum Bozukluğu (OSB)** olan Türk çocuklarında beslenme ile ilişkili riskleri, davranışsal zorluklar ve yeterlilikleri hızlı ve etkili bir şekilde taramaktır. Bu araç, klinisyenlere ve araştırmacılara, beslenme güçlüklerinin altında yatan spesifik alanlar (örneğin, seçicilik veya soluk tıkanması riski) tespit etme konusunda yardımcı olmayı hedefler.

Ölçek, sadece var olan sorunları değil, aynı zamanda çocuğun beslenme süreçlerindeki mevcut yeterliliklerini de değerlendirerek kapsamlı bir profil sunmayı amaçlamaktadır. Uyarlama çalışması, orijinal ölçeğin **psikometrik özelliklerini** Türkçe konuşan popülasyonda doğrulamayı amaçlamıştır.

Ölçülen Yapı

Ölçek, çocuklarda görülen beslenme problemlerinin çok boyutlu yapısını ölçmektedir. Bu yapı, yeme eylemi sırasında ortaya çıkan hem fizyolojik riskleri hem de davranışsal tepkileri

kapsamaktadır. Özellikle OSB tan?s? alm?? çocuklarda s?kl?kla rastlanan yiyecek se?icili?i, reddetme davran??lar? ve beslenme becerilerindeki eksiklikler temel ölçülen bile?enlerdir.

Ölçek, toplamda 23 madde ile be? temel alt boyutu ele alarak beslenme güçlüklerinin ?iddeti ve türü hakkında detayl? bilgi sa?lar. Bu alt boyutlar, beslenme sürecindeki farklı zorluk alanlar?n? temsil etmektedir.

Geçerlik

Ölçe?in **yap? geçerli?i**, adaptasyon çal??mas?nda Faktör Analizi teknikleri kullan?larak incelenmi?tir. Yap?lan analizler, ölçe?in teorik olarak öngörülen be? alt boyutlu yap?s?n? desteklemi?tir.

Yap?sal E?itlik Modellemesi kapsam?nda elde edilen uyum indeksleri ?unlardır: Ki-kare serbestlik derecesi oran? (χ^2/df) 3.2 olarak bulunmu?tur. Kök Ortalama Kare Hata Yakla??m? (RMSEA) 0.08 ve Standartla?t?r?lm?? Kök Ortalama Kare Kal?nt? (SRMR) 0.08 de?erindedir. Kar??la?t?rmal? Uyum ?ndeksi (CFI) 0.86, ?yilik Uyum ?ndeksi (GFI) 0.85 ve Düzeltildi? ?yilik Uyum ?ndeksi (AGFI) 0.81 olarak rapor edilmi?tir. Bu de?erler, modelin veriyle kabul edilebilir düzeyde uyum sa?lad??n? göstermektedir.

Güvenirlik

Besleme Problemlerini Tarama Arac?n?n güvenilirli?i, ölçe?in iç tutarl?l?k katsay?s? hesaplanarak belirlenmi?tir. Yap?lan analiz sonucunda, ölçe?in genel iç tutarl?l??n? gösteren **Cronbach Alfa** katsay?s? (α) 0.81 olarak bulunmu?tur.

Bu de?er, ölçek maddelerinin birbiriyle tutarl? oldu?unu ve ayn? yap?y? ölçme konusunda yüksek bir güvenilirli?e sahip oldu?unu i?aret etmektedir. Yüksek iç tutarl?l?k, ölçe?in klinik ve ara?t?rma ortamlar?nda stabil sonuçlar üretebilece?i anlam?na gelmektedir.

Faktör Analizi

Ölçe?in yap?sal geçerli?ini test etmek amacıyla do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) uygulanm??tır. Bu analiz, ölçe?in 5 alt boyuttan olu?an yap?s?n? desteklemektedir. Analiz sonuçlar?, uyum indekslerinin ($\chi^2/df = 3.2$, RMSEA = 0.08, SRMR = 0.08) kabul edilebilir s?n?rlar içinde oldu?unu ortaya koymu?tur.

Be? faktörlü yap?, beslenme problemlerinin do?as?n? ayr??t?rarak, ara?t?rmac?lar?n ve uygulay?c?lar?n hangi spesifik alanda zorluk ya?and??n? net bir ?ekilde anlamalar?na olanak tan?r. Bu faktörler, Soluk T?kanmas? Riski, Yiyecek Reddetme, Se?icilik/Yiyecek ay?rt etme, Beslenmeyle ili?kili Davran?? Problemleri ve Yeterlikler/Beceriler olarak adlandır?lm??tır.

Enstrüman (Ölçek Yap?s?)

Test Türü: Uyarlama Ölçe?i (Orijinal ad?: Screening Tool of Feeding Problems - STEP)

Format: 23 maddeden olu?an ve 5 alt boyuta ayr?lm?? bir öz raporlama/ebeveyn raporlama arac?d?r.

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlama çal??mas? yap?lm??t?r).

Popülasyon Grubu: Klinik Popülasyon.

Ya? Grubu: Çal??man?n yap?ld??? popülasyon (OSB tan?l? çocuklar) özelinde belirlenmelidir, genellikle okul öncesi ve ilkokul ça??ndaki çocuklar için uygundur.

Popülasyon Detaylar?: Otizm Spektrum Bozuklu?u (OSB) tan?s? alm?? çocuklar.

Test Metodolojisi: 3'lü Likert Ölçe?i kullan?larak derecelendirilmi?tir. Derecelendirme sistemi ?u ?ekildedir: 0 = hiçbir zaman olmaz, 1 = bazen olur, 2 = on defadan fazla olur.

Anahtar Kelimeler

Beslenme, Otizm Spektrum Bozuklu?u, Yiyecek Seçicili?i, Yeterlikler, Psikometri, Likert.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: B F Meral

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Bilgi mevcut de?ildir.

?leti?im E-posta Adresi: bfmeral@gmail.com

Yaz??ma Adresi: Bilgi mevcut de?ildir.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçe?in Türkçe uyarlama çal??mas? 2014 y?l?nda yay?nlanm??t?r. Ölçe?in kullan?m? için izin ve ücret ko?ullar? hakk?nda detayl? bilgi almak amac?yla sorumlu yazar B F Meral ile do?rudan e-posta yoluyla ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

Orijinal makaleye eri?im sa?lamak için sa?lanan bir vekil sunucu ba?lant?s? mevcuttur. Ayr?ca, ölçe?in orijinal PDF belgesi de mevcuttur. Orijinal PDF dosyas? buradan indirilebilir: [screening-](https://tr-scales.arabpsychology.com)

[tool-of-feeding-problems-step-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Meral, B. F., & Fidan, A. (2014). Psychometric properties of the Screening Tool of Feeding Problems (STEP) in Turkish children with ASD. *Research in developmental disabilities*, 35(4), 908-916.

Makalenin vekil sunucu üzerinden eri?ilebilen ba?lant?s?: 02107efq3-y-https-ac-els--cdn-com.proxy2.marmara-elibrary.com

Besleme Problemlerini Tarama Arac? Maddeleri

Besleme Problemlerini Tarama Arac?, toplam 23 maddeden ve a?a??daki 5 alt boyuttan olu?maktad?r. Alt alanlar?n madde say?lar? parantez içinde belirtilmi?tir:

Suluk T?kanmas? Riski alt alan? (2m)

Yiyecek Reddetme alt alan? (3m)

Seçicilik/Yiyecek ay?rt etme alt alan? (5m)

Beslenmeyle ili?kili Davran?? Problemleri alt alan? (5m)

Yeterlikler/beceriler alt alan? (8m)